

Aan de leden van de Vaste commissie voor VWS
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Per e-mail via: cie.vws@tweedekamer.nl

Datum	Bijlage(n)
6 maart 2025	-
Contactpersoon	Telefoon
Jan Visscher	06-13203391
Ons kenmerk	Uw kenmerk

Onderwerp

Plenair debat over de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (36546)

Geachte woordvoerders Jeugd,

De jeugdzorg is hopeloos versnipperd en staat onder druk. 342 gemeenten zijn opdrachtgever voor de uitvoering van de jeugdzorg en zij werken nagenoeg allemaal anders. Dit heeft in de afgelopen tien jaar geleid tot grote verschillen in kwaliteit en beschikbaarheid van het zorgaanbod tussen gemeenten voor kinderen en hun gezinnen en een wirwar van regels rond onder meer aanbestedingen, verantwoording, productcodes, tarieven en registratie. Jeugdzorgaanbieders – zeker waar het gaat om specialistische vormen van zorg (zoals residentiële jeugdhulp of pleegzorg) – werken in de regel in meerdere gemeenten en regio's en moeten daardoor voldoen aan verschillende eisen. Het huidige stelsel heeft daarmee gezorgd voor regionale verschillen in het zorgaanbod, hoge administratieve lasten, een toegenomen werkdruk, beperkte autonomie voor professionals, lange wachtlijsten, risico's voor de continuïteit van zorg en moeizame samenwerking tussen gemeenten. Kostbare tijd die verloren gaat aan bureaucratie in plaats van besteed wordt aan tijdige, passende en kwalitatief hoogwaardige zorg voor kwetsbare kinderen en gezinnen.

Als onderdeel van de afspraken uit de Hervormingsagenda Jeugd vormt de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (Wvbjz) – en de bijbehorende Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) over verplichte regionale samenwerking en minimaal regionaal in te kopen vormen van specialistische jeugdzorg – een belangrijke stap om bovenstaande versnippering te verminderen. Echter, deze wet gaat in de praktijk alleen werken als deze ook verplichtend leidt tot een eenduidige wijze waarop in heel Nederland wordt omgegaan met cruciale zaken als de contractering van specialistische zorgvormen en regionale samenwerking. De deskundigencommissie voor de Hervormingsagenda (commissie Van Ark), die onlangs haar zwaarwegend advies uitbracht over de voortgang van de Hervormingsagenda, onderschrijft de noodzaak van deze gezamenlijke opdracht. Tegelijkertijd wijst de commissie erop dat hoewel de Hervormingsagenda noodzakelijk is, deze niet genoeg is om de huidige knelpunten in de jeugdzorg aan te pakken. Breder investeren in de veerkracht van kinderen en gezinnen is nodig. Daarbij dient de hulp, zorg en ondersteuning van de meest kwetsbare kinderen en gezinnen geborgd en verbeterd te worden. Zeker in die gezinnen waar sprake is van kinderen en/of jongeren met een levenslange en levensbrede beperking of intensieve psychische problemen.

In de aanloop naar het debat dat u op 13 maart 2025 zult voeren over zowel de Wvbjz als de conclusies van de deskundigencommissie Van Ark, doen aanbieders¹, professionals² en cliënten³ daarom de volgende oproepen aan uw Kamer en het kabinet:

1. Zorg ervoor dat kinderen en gezinnen kunnen rekenen op tijdige, passende en beschikbare hulp, ongeacht hun woonplaats, en maak vaart met het doorvoeren van de Wvbjz en Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) die met deze wetswijziging mogelijk worden gemaakt.
2. Zie erop toe dat de Wvbjz ook écht zal leiden tot robuuste regio's en de noodzakelijke harmonisering in het jeugddomein, door afdwingbare formuleringen in de AMvB's.
3. Investeer breed in de veerkracht van de jeugd en omarm de inhoudelijke en financiële adviezen van de deskundigencommissie Van Ark van kافت tot kافت.

Snelle doorvoering essentieel

De Wvbjz moet ervoor gaan zorgen dat specialistische jeugdzorg beter en sneller beschikbaar komt voor kinderen en jongeren door gemeenten te verplichten om bepaalde vormen van specialistische zorg minimaal regionaal in te kopen. Volgens de jeugdbranches, professionals en cliënten zal de Wvbjz meer rust in de sector brengen en een duurzame relatie tussen aanbieders en gemeenten bevorderen. Een groot deel van de afspraken die worden voorgesteld in de Wvbjz hangt bovendien samen met andere plannen en ambities uit de Hervormingsagenda. Denk onder andere aan het bevorderen van de continuïteit en kwaliteit van zorg en het op orde brengen van de financiële bedrijfsvoering van aanbieders. Aanbieders, professionals en cliënten wijzen er daarom op dat haast is geboden bij het doorvoeren van de afspraken uit de Wvbjz en bijbehorende AMvB's: deze zijn van cruciaal belang om de ambities uit de Hervormingsagenda waar te maken en om aankomende andere wet- en regelgeving door te voeren. Daarbij is het noodzakelijk om de zorg te organiseren rond de specifieke behoeften van kinderen en gezinnen, in plaats van uit te gaan van het beschikbare aanbod. Zoals de Deskundigencommissie ook heeft benoemd in haar rapport, de vraag naar én het aanbod van jeugdzorg moeten met elkaar in balans gebracht worden. Breng de mismatch in kaart en zorg voor meer aanbod voor kinderen en jongeren met een levenslange en levensbrede beperking en/of intensieve psychische problemen.

Minder versnippering, meer harmonisering

Aanbieders, professionals en cliënten vinden het cruciaal dat de afspraken die in de Wvbjz worden gemaakt ook in de praktijk zullen leiden tot merkbare verbeteringen in de jeugdzorg. Zowel wat betreft de kwaliteit en daadwerkelijke beschikbaarheid van zorg, als de inkoop hiervan aan de hand van zogeheten "robuuste" regio's. De verplichte

¹ Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ): Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse ggz en Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN).

² Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd (SBJ): Jeugdartsen Nederland (AJN), Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW), Beroepsvereniging voor Kinder- en Jongerenwerk (BVjong), Vaktherapie Nederland (Vaktherapie NL), Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen & Psychotherapeuten (LVVP), Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK), Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO), Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) en Beroepsvereniging Verzorgenden en Verpleegkundigen (V&VN).

³ MIND en Ieder(in).

samenwerking in 41 robuuste jeugdregio's brengt echter weinig verandering ten opzichte van de oorspronkelijke 42 regio's zoals afgesproken bij de invoering van de Jeugdwet.

In de praktijk blijkt echter ook nu weer het risico te bestaan dat regio's opsplitsen en samenwerkingsverbanden uiteenvallen of opsplitsen. In Flevoland gebeurde dit onlangs doordat de betrokken gemeenten uiteenlopende visies hebben op de inkoop van specialistische jeugdzorg.⁴ Aanbieders, professionals en cliënten benadrukken dat wanneer het gemeenten niet lukt om dergelijke conflicten onderling op te lossen, er goed moet worden getoetst of regio's daadwerkelijk voldoende "robuust" zijn en in staat zijn om te komen tot één regiovisie gedeeld door alle betrokken gemeenten. De drie partijen zijn van mening dat 41 jeugdregio's nog altijd te veel zijn zolang er geen eenduidigheid is in het gehele jeugddomein. Daarom pleiten aanbieders, professionals en cliënten voor een verdergaande harmonisering van regio-indelingen voor de Jeugdwet, Wmo, GGD, het passend onderwijs en de Regionale Veiligheidsteams uit het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. We vragen uw Kamer scherp te sturen op deze harmonisering en toe te zien dat de Wvbjz ook écht zal leiden tot robuuste regio's. De drie partijen roepen het kabinet op hierin op te treden als strenge marktmeester.

Regio's moeten hun visie en samenwerking afstemmen, vooral bij inkoopprocessen die aanbieders in meerdere regio's raken en continuïteit kunnen bedreigen. De staatssecretaris heeft benadrukt dat gemeenteraden binnen een Jeugdregio hun visie niet in isolement moeten opstellen, maar dat afstemming met andere Jeugdregio's nodig is⁵. Gezien het grote aantal regio's en hun onderlinge verwevenheid lijkt dit echter onhaalbaar.

Daarnaast vragen wij uw Kamer te waarborgen dat belanghebbenden, zoals zorgaanbieders, jeugdigen, ouders, ervaringsdeskundigen en belangenbehartigers, structureel worden betrokken bij de regiovisie. In de *Ontwerpnota van toelichting Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg* wordt het belang van hun perspectief benadrukt, maar dit biedt onvoldoende garantie. Daarom pleiten wij voor wettelijke verankering om deze betrokkenheid duurzaam te borgen, zoals bij de ouder- en jeugdsteunpunten in passend onderwijs.

Nu doorpakken op adviezen deskundigencommissie

Ook de deskundigencommissie oordeelt dat doorpakken op de transformatie van het aanbod van jeugdzorg met bindende regionale afspraken essentieel is⁶. Zij stelt daarbij dat er meer nodig is dan alleen regiovoering op de hervormingen om (onder meer) de beschikbaarheid en het aanbod van de zorg voor kwetsbare kinderen en jongeren en gezinnen daadwerkelijk te verbeteren en te laten aansluiten bij hun behoeften. Ook dient breder te worden geïnvesteerd in het vergroten van de veerkracht van kinderen en gezinnen om zo de vraag naar jeugdzorg terug te dringen. Dit in plaats van te bezuinigen op de jeugdzorg.

Zowel de jeugdbranches, professionals, cliënten en naasten onderschrijven deze conclusies van de deskundigencommissie van harte en omarmen haar advies van kaft tot kaft. De komende maanden zetten de drie partijen daarom de nodige stappen om invulling te geven aan de adviezen van de deskundigencommissie. Tegelijkertijd doen de aanbieders,

⁴ <https://www.omroepflevoland.nl/nieuws/412912/lelystad-stapt-uit-samenwerking-regionale-jeugdzorg-tot-verbazing-van-andere-gemeentes>

⁵ *Ontwerpnota van toelichting Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg*, pagina 3.

⁶ Advies deskundigencommissie voor de Hervormingsagenda Jeugd, pagina 5.

professionals, cliënten en naasten de dringende oproep aan het kabinet om in de komende maanden geen compromissen te sluiten op zowel de inhoudelijke als financiële aanbevelingen uit dit advies en daadkracht te tonen als het gaat om het verbeteren van de toekomst van onze jeugd.

Tot slot: van wetgeving naar praktijk

Wat aanbieders, professionals en cliënten betreft is het dan ook nu tijd om door te pakken en, met de adviezen van de deskundigencommissie in de hand, voortvarend aan de slag te gaan met de verdere uitwerking en implementatie van de Hervormingsagenda, zonder daarbij de zorgvuldigheid uit het oog te verliezen. De totstandkoming van de Wvbjz heeft wat aanbieders, professionals, cliënten en naasten betreft immers al lang genoeg geduurd. Het is daarbij van belang dat scherp wordt gekeken naar hoe de Wvbjz aansluit op de nog op te stellen routekaart die volgt uit het rapport van de deskundigencommissie Van Ark. Tevens zijn de drie partijen van mening dat de Tweede Kamer en het kabinet de Wvbjz streng moeten toetsen aan de hand van het Kinderrechtenverdrag en het VN-verdrag handicap. De betrokkenheid van kinderen en jongeren, ouders, ervaringsdeskundigen en professionals is essentieel en dient structureel geborgd te worden.

Met vriendelijke groet, namens de

Samenwerkende cliënten- en naastenorganisaties: MIND, Ieder(in)

Samenwerkende beroepsverenigingen Jeugd (SBJ): AJN, BPSW, BV Jong, Vaktherapie NL, LHV, LVVP, NIP, NVK, NVO, NVvP en V&VN

Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ): Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse ggz, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland

Leon Noorlander,

directeur Jeugdzorg Nederland, voorzitter directeurenoverleg BGZJ